Kniha proroka DANIELA

10. časť

ZUZANA (13,1–64)

„Vyprávění o ctnostné Zuzaně známe jen z jeho řecké podoby, která však předpokládá původní hebrejskou nebo aramejskou předlohu a tu ještě v dvojí podobě. Jen tak se dají vysvětlit rozdíly mezi překladem septuagintním a Theodotionovým.“ (KKD)

Poznámky k textu:

- **Joakim bol veľmi bohatý** – *„Hned první verš uvádí čtenáře do situace židovstva v babylónské diaspoře. Představuje nám manželskou dvojici zbožného Jójakíma a bohabojné Zuzany. Jsou to zámožní lidé, v jejichž domě se shromažďovala celá místní diaspora. Tím už je řečeno, že* ***židovstvo žilo v Babylónii delší dobu****, protože v začátcích zajetí byl takový blahobyt zcela vyloučen. … **jméno** jejího muže: „Hospodin postaví"“* (KKD)
- **Zuzana, Helkiášova dcéra** – *„Její jméno Zuzana pochází z hebrejského šóšanná a značí lilii. Jméno jejího otce je vyznavačské: „Můj podíl je Hospodin"“* (KKD)
- **Ustanovili za sudcov dvoch starcov** – *„Vedle těchto „spravedlivých" lidí, oddaných Bohu celým srdcem, se na scéně objevují také dva bezejmenní „soudci z lidu", které si diaspora volila, aby se svými záležitostmi nemusela předstupovat před pohanský soud. Pro ty byl Jójakímův dům kdykoli otevřen a oba „starší" v jeho domě rozsuzovali různé rozepře, které spadaly do jejich pravomoci.“* (KKD)
- **Nevideli nebo** – *„Toto je jeden z mnohých opisů pro nevyslovitelné jméno Hospodinovo Jahve.“* (KKD)
- **Budeme proti tebe svedčiť** – *„Podle Zákona stačilo svědectví dvou, aby mohl být viník odsouzen k smrti (Dt 17,6[1] 19,15[2]). Byli si proto jisti, že Zuzana jim ze strachu o život bude po vůli.“* (KKD)
- **je pre mňa lepšie bez činu upadnúť do vašich rúk** – *„Zuzana dobře věděla, že cizoložství se trestá smrtí (Lv 20,10 Dt 22,22), že neunikne křivému svědectví obou ničemů, ale nad vlastní život postavila svou bezúhonnost před Bohem. Byla*

---

[1] *„Ten, kto má zomrieť, zahynie na základe výpovede dvoch alebo troch svedkov. Nikoho nech neusmrcujú, keď proti nemu svedčí iba jeden svedok.* (Deu 17:6 SSV)“

[2] *„Jeden svedok nebude nič platný pri nejakej vine alebo zločine, ktorého sa niekto dopustil; na výpovedi dvoch alebo troch svedkov bude závisieť rozhodnutie.* (Deu 19:15 SSV)“

rozhodnuta volit raději smrt, ale zůstat nevinná, nežli přestoupit Zákon a provinit se před Bohem. Voláním o pomoc by si nepomohla. Měla proti sobě dva svědky a její pře byla beznadějná.“ (KKD)

PRVÉ ZASTAVENIE – „OTRAVNÉ MALIČKOSTI“:

Tu sa dostávame k princípu, ktorý je už úplne vlastný kresťanstvu a ktorý by sme mohli zhrnúť do slov:

- **Nezáleží ani tak na tom, ČO robíme;[3]…**
- **… ako skôr na tom, PREČO to robíme!**

Povedané s nadsadením, Boh by mohol od človeka žiadať napríklad hoci aj nosenie oranžových vlasov, nejedenie reďkovky a denné hlasné vyvolávania mantry *„Ó solúša ty sóm!“*[4] – a zmysel by nebol v tom, *čo* človek robí, ale v tom, *prečo* to robí – čiže z lásky a vernosti voči Bohu. **Cieľom nie je *nejedenie reďkovky* – nakoniec, je zdravá, že? – ale láska a vernosť, ochota vytrvať, obetovať niečo a dokonca** – ako Zuzana – radšej zomrieť, než porušiť svoj záväzok lásky a vernosti voči Bohu.

To je téme, ktorú hojne nachádzame v rôznych legendách a príbehoch, napríklad:

Jedna stredoveká legenda hovorí, ako sa istý mladík chcel dostať medzi slávnych rytierov. Bol inteligentný, šikovný, mocný, no aj veľmi namyslený, sebecký, urážlivý, nekamarátsky a tvrdohlavý. Teraz stojí pred bránou rytierskej pevnosti a dožaduje sa vstupu. Keď ho priviedli pred veliteľa, pyšne predložil svoju žiadosť: „Pochádzam zo slávneho rodu a od malička som chcel byť rytierom. Mám na to! Zoberte ma medzi vás! Chcem byť slávny. Ja vám ukážem, čo je to byť skutočným rytierom!“ Ich veliteľ sa naň pozrel hlbokým pohľadom a povedal mu: „Najprv choď do kameňolomu, kde ťažko pracujú chudobní, väzni a zločinci. A rok s nimi lám kameň!“ Mladík sa arogantne obrátil na podpätku a buchol dverami. No po chvíli si to rozmyslel a zaradil sa do ťažkej práce v kameňolome. Po príchode zažil šok. Bola to veľmi tvrdá práca. A tí ľudia. Mnohí mali srdce ešte tvrdšie ako kameň. Najprv nadával, potom zatínal zuby... No vydržal. Po roku sa opäť dostavil pred veliteľa rytierov a hrdo žiadal: „Úlohu som zvládol, chcem patriť medzi vás.“ Veliteľ sa pousmial a povedal: „Teraz choď na rok do sveta medzi ľudí. A keď ti niekto ublíži slovom, alebo nadávkou, odmeň ho z peňazí, čo si zarobil v kameňolome.“ Udivený mladík to nechápal. Najprv urazene gúľal očami, chcel prudko odpapuľovať, no túžba patriť medzi elitných rytierov bola v ňom veľmi silná. Ovládol sa a poslúchol. Celý rok sa správal podľa príkazov veliteľa. A urážok, ktoré schytal bolo ozaj dosť. Až tak, že minul všetky zarobené peniaze. Keď sa po roku skrúšený ocitol v bráne rytierskeho hradu, sedel tam akýsi starec. Ten sa pustil do neho a robil si z neho posmech. No mladík ostal pokojný a milo sa na starca usmial: „Čo ti je dobrý človeče? Čo ťa trápi?“ Starec

---

[3] Iste, sú veci sami v sebe zlé – napríklad vražda – ktoré by sme nemali robiť nikdy. Aj keď aj tu platí, že sú situácie, kedy aj zabitie človeka (menšie zlo) alebo krádež (ak tým zachránime život, alebo veľmi veľkú hodnotu) sú prípustné. Pozná to, nakoniec, aj naše civilné právo.

[4] V transkripcii: „Osol ušatý som!“ ☺

mu odpovedal proti otázkou: „Ako to, že si sa na môj posmech neurazil?“ Mladík mu na to odvetil: „Celý rok som platil každému, kto ma urazil, akože by som sa nesmial, keď ma dnes tvoja urážka nič nestojí?“ Starec sa opäť ozval: „Zmúdrel i spokornel si synak. Áno, choď za veliteľom, zaslúžiš si, aby ťa prijali medzi rytierov. A pamätaj si: Aj do neba sa dostanú iba skromní.“ I stalo sa, že mladík opäť stál pred veliteľom. Ale s úplne iným postojom v srdci. Mladík nielen obstal v skúške, ale aj zmenil svoj charakter. Stal sa pokorným, čestným, znášanlivým i priateľským. Po bojovom výcviku skladal rytiersky sľub. Meč mu odovzdával vznešený starec v nádhernej rytierskej zbroji. Bol to ten istý človek, ktorý skúšal jeho čnosti v bráne pevnosti. Vyšlo najavo, že bol zástupcom samého veliteľa. Priateľský mu pozrel do očí a keď mu podával ruku povedal: „Zaslúžiš si, aby si patril do dobrej rytierskej družiny. Bráň slabých a buď priateľom všetkých čestných ľudí.“ A náš mladík sa zmohol iba na pár slov: „Sľubujem. Tu som!“

(ministranti.dcza.sk)

- Zmyslom nebola práca v kameňolome, ani ono platenie tým, ktorí ho urážali, ale vnútorná premena človeka.
- Podobne v KRESŤANSTVE zmysel ani tak nie je v tom, čo robíme, ako skôr v láske a vernosti, ktorá v nás tým pádom vzrastá a rozvíja sa…

Takto to naznačuje aj Biblia:

- **O KRISTOVI**: „*8 A hoci bol Synom, z toho, čo vytrpel, naučil sa poslušnosti; 9 a keď dosiahol dokonalosť, stal sa pôvodcom večnej spásy pre všetkých, ktorí ho poslúchajú,* (Heb 5:8-9 SSV)“
- **O KRESŤANOCH**: „*3 A nielen to: chválime sa aj súženiami, veď vieme, že súženie prináša trpezlivosť, 4 trpezlivosť osvedčenú čnosť a osvedčená čnosť zasa nádej.* (Rom 5:3-4 SSV)“ – utrpením a námahou rastie čnosť, v ktorej sa vernosťou a láskou stávame podobní Kristovi a tak rastie aj nádej, že ak vytrváme až do konca[5], budeme s Ním aj spasení: „*Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.* (Rom 8:17 SSV)“

NEBEZPEČENSTVO „RACIONALIZÁCIE“

„**Racionalizácia** (lat.) *je pôvodne v psychoanalýze, dnes všeobecne používaný termín pre obranný mechanizmus, sebaklam, spočívajúci v snahe racionálne zdôvodniť absurdný podnet alebo myšlienku alebo osobný neúspech. Napríklad na človeku, ktorý sa nám nepáči, nájdeme bez ťažkostí dosť nedostatkov, ktoré bežne prehliadneme u svojich známych.*“ (wikipedia.sk)

---

[5] „*26 Kto zvíťazí a až do konca zachová moje skutky, dám mu moc nad národmi 27 a bude nad nimi panovať žezlom železným a rozbijú sa ako hrnce hlinené, 28 ako som ju aj ja dostal od svojho Otca,* (Rev 2:26-28 SSV)“, resp. „*10 Vtedy mnohí odpadnú a budú sa navzájom udávať a nenávidieť. 11 Vystúpi mnoho falošných prorokov a zvedú mnohých. 12 A pretože sa rozmnoží neprávosť, v mnohých vychladne láska. 13 Ale kto vytrvá do konca, bude spasený.* (Mat 24:10-13 SSV)“

V kresťanstve spočíva v tom, že ak sa nám do niečoho nechce, alebo nám niečo pripadá také nejaké nepríjemné, tak si začíname hľadať dôvody, prečo to neurobiť:

- A veď to hádam ani Boh od človeka nemôže chcieť!
- Veď to je len taká formalita! Kresťanstvo nespočíva na formalitách!
- Hlavne, že človek robí to, o čom je presvedčený!
- A veď Pán Boh určite nie je taký, aby bazíroval na takýchto maličkostiach!

Všetko to aj zvyčajne *je* pravda.

Problém je ale v tom, *prečo* to robíme!

- **Jedna vec je, ak JEŽIŠ z *lásky* poruší mechanický príkaz o sobote**: *„Pokrytci! Neodväzuje každý z vás v sobotu svojho vola alebo osla od jasieľ a nevodí ho napájať? [16] A túto Abrahámovu dcéru, ktorú satan držal osemnásť rokov spútanú, nebolo treba vyslobodiť z tohoto puta hoci aj v sobotu?* (Luk 13:15-16 SSV)“
- **A iná vec je, ak my porušíme ten istý príkaz o sobote *z pohodlnosti*** a ospravedlníme si to tým, že však „človek nie je stvorený pre sobotu, ale sobota pre človeka“ a Pán Boh to iste pochopí, však On je milý a dobrý Otec a nie nejaký pán, či tyran…

VERNOSŤ V MALIČKOSTI ako nástroj dosahovania dokonalosti obsahuje aj Lukášova verzia podobenstva o talentoch:

- *„Zavolal si svojich desiatich sluhov, dal im desať mín a povedal im: “Obchodujte, kým sa nevrátim!”* (Luk 19:13 SSV)“ – v tomto prípade 1 mína = zhruba 41 700€. Nie je to málo ☺, ale vzhľadom na bohatého panovníka a aristokrata, dediča kráľovstva, je to naozaj maličkosť. Nijako prenikavo nezbohatne, ak jeho sluhovia niečo zarobia, a nič nestratí, keby aj hneď o všetko prišli a prerobili.
- Cieľom nie je zárobok, ale možnosť dať sluhom príležitosť k vernej a iniciatívnej službe!
- Preto aj jeho hodnotenie sluhov znie: *„Správne, dobrý sluha; pretože si bol verný v maličkosti, maj moc nad desiatimi mestami.“* – zarobené míny mu necháva (maličkosť! ☺) a odmeňuje jeho vernosť a vynaliezavosť, ktorým sa počas skúšky naučil a ktoré osvedčil.

<u>DO PRAXE:</u>

Neracionalizujte!

- **Zmyslom nie je ospravedlniť si**, prečo toto a tamto nemusím.

- **Zmyslom je odhodlať sa k opravdivej vernosti** – aj keby to znamenalo stať sa terčom posmechu od celého okolia[6] – a **tak dozrieť k dokonalosti lásky**!
- **VERNOSŤ „V MALIČKOSTIACH“ JE BRÁNOU K VEĽKÝM VECIAM**!!! *„Maličkosťami sa dosahuje dokonalosť, ale dokonalosť nie je maličkosť.“* (Michelangelo Buonarroti)
    - **Akákoľvek snaha o dokonalosť bez vernosti (často otravným a namáhavým) maličkostiam nie je nič iné, než plané snívanie a ukájanie svojho ega**…!

„V ten istý deň mi Fernand Fritsch odporúčal knihu o sv. Serafimovi zo Sarova, ktorú som si vzal do vlaku. Zabudol som na olovrant a doslova som hltal slová starca. Cítil som, že sa musím postiť, aby som mohol počúvať Ducha. Čoskoro ma aj oslovil. Striedavo som čítal a modlil sa, keď som pocítil vnútorný hlas: „Kľakni si tu, uprostred vozňa, lebo sa nesmieš za mňa hanbiť pred ľuďmi!" Pred ľuďmi... ale medzi nimi boli aj ženy, navyše krásavice, a mládenci a jeden vojak. Robil som sa, že som nepočul, ale vnútorný hlas na mňa ďalej dorážal. Aj druhý raz som ho nepočul, ale tretíkrát som pochopil, že môžem tým zarmútiť Ducha a že mi rozhodne treba premôcť ľudskú dôstojnosť, že sa musím ponížiť pre svoju lásku. A tak som si kľakol. Nepamätám sa, či som sa modlil sústredene, zrejme nie, lebo ešte dnes cítim na sebe pohľady ostatných. Ó, len sa priateľ s ruským svätcom, veď ty poznáš výstrednosti Kristových bláznov! Vstal som. Nik sa na mňa nedíval. Modlitba požíva v očiach ľudí väčšiu úctu, ako si kresťania myslia. Keď som si sadol späť na miesto, pokračoval som vo vnútornom rozhovore a počul som: „Pretože si poslúchol, môžeš si želať, čo chceš." Chvíľu som váhal a potom poprosil o milosť nepretržitej modlitby pre spoločenstvo. Dostali sme ju: je naším prvoradým povolaním a výsadným i bázeň vzbudzujúcim Božím darom.“ (Brat Efraim, Neskoré dažde)

Poznámky k textu – pokračovanie

- **Bola totiž zahalená** – *„Zuzana spíše měla přes tvář závoj na znamení studu z křivého obvinění.“* (KKD)
- **Položili ruky na jej hlavu** – „Na znamení, že všechnu vinu vkládají na ni, vložili jí ruce na hlavu (srov. Lv 16,21) a vypověděli smyšlenou příhodu, jak ji přistihli v zahradě obcovat s cizím mladíkem.“ (KKD) – gesto vidíme napríklad aj v liturgii Dňa zmierenia (Jom Kippur): *„[21] Živému capovi položí Áron obe ruky na hlavu a vyzná nad ním všetky previnenia Izraelitov a všetky priestupky, ktorých sa dopustili. Naloží ich na capovu hlavu a dá ho určenému mužovi vyviesť do púšte.* (Lev 16:21 SSV)“
- **Zástup im ako starcom a sudcom uveril a odsúdil ju na smrť** – *„Byli tu dva svědkové, k tomu jako soudci z lidu (výše v.5) mužové hodnověrní, byly dodrženy*

---

[6] porov. napr.: *„[9] Zdá sa mi, že nám, apoštolom, Boh pridelil posledné miesto ako odsúdeným na smrť, lebo sme sa stali divadlom pre svet, anjelov i ľudí. [10] My sme blázni pre Krista, ale vy ste múdri v Kristovi; my sme slabí, a vy silní; vy ste slávni, my znevážení. [11] Až do tejto hodiny sme hladní, smädní a nahí, bijú nás päsťami, sme bez domova, [12] ťažko pracujeme vlastnými rukami; keď nás preklínajú, my žehnáme, keď nás prenasledujú, my to znášame, [13] keď nás potupujú, my sa modlíme. Stali sme sa akoby smeťami sveta, vyvrheľmi pre všetkých až doteraz.* (1Co 4:9-13 SSV)“

všechny procedurální předpisy, soud byl jednoznačný a rychlý. Jakákoli obhajoba byla bezpředmětná. Nikdo se obviněné nezastal.“ (KKD)

DRUHÉ ZASTAVENIE: „POKUŠENIE VNÚTORNÉHO KRUHU“

C. S. Lewis v jednej svojej eseji napísal:

> *„…u deväťdesiatich percent z vás sa voľba, ktorá vedie k darebáctvu, neprejaví nejakým dramatickým spôsobom. Takmer isto sa pred vami nezjaví vo forme očividne zlých ľudí, ktorí vám viditeľne budú hroziť alebo snažiť sa vás podplatiť. Narážka sa objaví nad pohárikom alebo šálkou kávy, zamaskovaná ako triviálnosť, vložená medzi dva vtipy. Príde od muža alebo ženy, ktorých len v poslednom čase lepšie spoznávate a pri ktorých dúfate, že ich ešte lepšie postupne spoznáte. A stane sa to práve vo chvíli, keď sa najviac obávate, aby ste nevyzerali neotesane, naivne alebo prehnane puntičkársky. Bude to narážka na čosi, čo by nikdy nepochopila verejnosť – ach tá nevedomá, romantická verejnosť. Čosi, z čoho by aj nezasvätenci vo vašom vlastnom povolaní boli náchylní robiť rozruch. Bude to čosi, hovorí váš nový priateľ, čo ‚my‘ (a pri slove ‚my‘ sa pokúsite od radosti nezačervenať) – čosi, čo ‚my robíme vždy‘. A budete vtiahnutí dnu. Budete zvábení nie preto, že by ste túžili po nejakom zisku či úľave, ale proste preto, lebo keď je šálka tak blízko vašich pier, už neunesiete, že by vás vysotili späť do studeného vonkajšieho sveta. Bolo by také hrozné vidieť tvár toho druhého človeka – tú geniálnu, dôverčivú, rozkošne sofistikovanú tvár – ako sa zrazu stáva chladnou a pohŕdavou. A náhle zistiť,* ***že ste sa uchádzali o prijatie do vnútorného kruhu****, no odmietli vás. Lenže potom, ako ste vtiahnutí dnu, tak ďalší týždeň príde čosi, čo je ešte o trochu viac vzdialenejšie od pravidiel, a ďalší rok ešte niečo vzdialenejšie. Pričom všetko sa to odohrá len v tom najveselšom, najpriateľskejšom duchu. Možno sa to celé skončí katastrofou, škandálom, či trestom odňatia slobody; a možno sa to skončí miliónmi, členstvom v Snemovni lordov a rozdávaním cien na vašej starej škole. Ale budete darebákom.“*

Toto je niečo, čo stále zaznieva aj vo zvyšku knihy Daniel:

- **Poľav na svojich zásadách – a budeš patriť do „vnútorného kruhu“** vyvolaných, nadradených zákonom, ktoré viažu „pospolitý ľud“…
- **Ale odmietni nás – a naša prajnosť sa okamžite zmení na nenávisť** a kruto za to zaplatíš!

Na jednej strane je tu pokušenie konečne patriť medzi „vyvolených“, „byť za vodou“, „odraziť sa odo dna“ – a pritom stačí maličkosť, niečo, čo sa dá ľahko *zracionalizovať* – veď kto by mohol – hoci aj sám Boh! – vyčítať Zuzane, že zoči-voči hrozbe smrti sa podvolila? Bolo to nakoniec znásilnenie, nie? Ale na druhej strane – ak sa podvolí, konečne sa dostane „do smotánky“, medzi tých ľudí „na vrchole“, ktorí vedia, že „Pán Boh to zase až tak nemyslel“, že zákony sú pre (s)prostý ľud, ale oni sú predsa vyvolení, tí múdri, ktorí veci chápu a rozumejú im… a o ostatných výhodách takejto voľby ani nehovoriac…!

A na druhej strane je tu hrozba: ak odmietne, zabijú ju! Príde o všetko! Dokonca pred samou smrťou ešte aj o svoju česť, o lásku manžela, poškvrní celú svoju rodinu… Kto by jej už len mohol vyčítať, že v takejto situácii sa podvolila?

Pekne tento mechanizmus **ilustruje Kniha Makabejcov v príbehu o Eleazárovi**:

> *18 Istý Eleazar, jeden z popredných zákonníkov, muž hoc aj pokročilého veku, predsa krásneho výzoru tváre, bol nútený jesť bravčové mäso, pričom mu násilne otvárali ústa. 19 Ale on radšej volil slávnu smrť než potupný život a dobrovoľne šiel k mučidlu, 20 keď to už vypľul. Takto postupovať bolo povinnosťou tých, ktorí sa vytrvalo bránili proti tomu, čo nie je dovolené požívať, pri všetkej láske k životu. 21 Tí, čo dozerali nad nezákonnou obetnou hostinou, odviedli muža nabok a vzhľadom na dávnu známosť s ním ho nahovárali, aby si dal priniesť mäso podľa svojej žiadosti, nech si ho sám pripraví a nech naoko je ako z obetného mäsa podľa kráľovho rozkazu, 22 aby sa tým činom vyhol smrti; a že mu pre dávne priateľstvo poskytnú ohľaduplné zaobchádzanie. 23 On však urobil rozhodnutie ozaj hodné svojho veku a dôstojnosti starca, prirodzenej šľachetnosti svojich šedín i krásneho života od mladi, ba viac, v úplnom súlade so svätým, od Boha daným zákonom. Odpovedal rýchlo a povedal, nech ho radšej pošlú do podsvetia! 24 "Lebo" - riekol - "nesluší sa na náš vek pretvarovať sa. Veď mnohí mladíci by sa mohli domnievať, že deväťdesiatročný Eleazar prestúpil na pohanstvo, 25 a tak by sa mohli pomýliť pre moju pretvárku a trošku nestáleho života. Ja však by som si privolal len odpor a hanbu na moju starobu. 26 A keby som nateraz aj unikol ľudským mukám, rukám Všemohúceho neuniknem ani živý, ani mŕtvy. 27 Preto sa teraz mužne rozlúčim so životom a ukážem sa hodným svojej staroby. 28 Mladíkom zase zanechám šľachetný príklad, ak ochotne a bez bázne podstúpim smrť za vznešené a sväté zákony." S týmito slovami išiel hneď, aby ho umučili. 29 Sprevádzali ho tí, ktorí síce krátko predtým boli k nemu milí, ale po jeho slovách sa rozbesnili, lebo si mysleli, že hovoril z blúznivej odvahy. (2Ma 6:18-29 SSV)*

A potom by sa už len maličkosť pridávala k maličkosti – alebo, ako hovorí Lewis, „darebáctvo k darebáctvu“ – až by sa stala rovnakou, ako oni…

<u>PROBLÉM NÁS KRESŤANOV:</u>

- **Za komunizmu** sme boli náchylní pridávať maličkosť k maličkosti… kompromis ku kompromisu…
  - Jednak **zo STRACHU**
  - jednak **z túžby PATRIŤ DO VNÚTORNÉHO KRUHU** (= KSČ ☺ a pod.) a „mať sa dobre“, „urobiť niečo pre rodinu a pre deti“ – veď sú to všetko ušľachtilé a krásne veci, nie? Veď aj Boh to iste pochopí, že sme chceli len to najlepšie!
- **Po komunizme v tom pokračujeme**: Chceme predsa žiť ako ostatní normálmi ľudia! Chceme patriť do „vnútorného kruhu“ úspešných – a tak pokojne podvedieme, podplatíme,… – veď zase Pána Boha sa držíme (! ☺), veríme v Neho, do kostola chodíme, aj sa modlíme,… všetko je predsa v poriadku!

Lenže ono nie je…

- Zo 60% katolíkov na Slovensku „do kostola“ chodí ani nie 1/6.
- A z tých, čo „chodia do kostola“ sotva 1/10 sa rozpumpuje aj k niečomu viac, než len ono „do kostola chodím, modliť sa modlím, nikoho som nezabil, nikoho som neokradol…“
- A ani z tých väčšina nemá *ani poňatia*, čo vlastne skutočne znamená *veriť* a čo skutočne znamená *nasledovať* Krista!

A to všetko preto, že kedysi dávno sme začali robiť „malé kompromisy“, ktoré sme si poľahky zracionalizovali… **s cieľom „žiť normálne“**, „ako ostatní ľudia“ – a veď Pán Boh to pochopí…!

KATECHIZMUS k tomu hovorí:

> „…***Vedomý a dobrovoľný všedný hriech, ak ho neoľutujeme, nás pozvoľna disponuje na spáchanie smrteľného hriechu***. … *„Kým človek žije v tele, nemôže nemať aspoň ľahké hriechy. Ale neber naľahko hriechy, ktoré voláme ľahké. Ak ich berieš naľahko, keď ich vážiš, maj strach, keď ich počítaš.* ***Mnoho ľahkých vecí vytvára jednu veľkú vec****: Mnoho kvapiek naplní rieku. Mnoho zŕn vytvára hromadu.““*
>
> *(KKC 1863)*

Poznámky k textu – pokračovanie

- **Zuzana však zvolala veľkým hlasom** – „*Podle víry starého Izraele nevinně prolitá krev volala k Hospodinu o pomstu (Gn 4,10) a podle zásady odvety platilo „život za život" (Ex 21,23). To platilo zvláště i o křivých svědcích, kteří svou výpovědí přivedli nevinného na popraviště (Dt 19,15-21).*“ (KKD)
- **V mladom chlapcovi, ktorý sa volal Daniel** – Zjavne to nemôže byť *ten Daniel*, o ktorom hovorí zvyšok knihy: „*Daniel se dostal do zajetí už r. 597, když byl deportován král Jójakín (Da 1,2 srov. v.6). Podle 2Kr 24 Jójakím včas zemřel a „ulehl ke svým otcům" (v.6), takže do zajetí šel jeho syn Jójakín (v. 12). Příběh Zuzanin však spadá do doby, kdy Daniel, který šel do zajetí spolu se svým králem, už dávno ani nemohl žít, uvážíme-li že sama kniha Da jej z doby Nebúkadnesarovy (Da 1,1) přenáší až do doby Belšasarovy (5,1.12n) a vlády médského Darjaveše (6,1.3). Vystupuje-li tedy v Zuzanině vyprávění jako mladík, nemůžeme příběh pojímat jako historickou zprávu, nýbrž jako legendu*“ (KKD). Skôr tu teda „Daniel“ vystupuje ako synonymum múdreho, Bohom osvieteného človeka.
- **Ja nemám vinu…** – „*Byla to slova, která by za normálních okolností žádný mladík nesměl mrštit starším do tváře, ale oslovení cítili, že se vskutku provinili a Daniela vyzvali, aby se vyšetření případu ujal*.“ (KKD)

- **Dcéry izraelské**… **Júdová dcéra…** – *„K výslechu vedenému Danielem jen ještě jednu připomínku. Jeho rozlišení mezi „dcerami izraelskými" (v.57) a „dcerou judskou" (tamtéž) se chápe jako odraz napětí mezi samařany a židy. Jak známo, v době po návratu z babylónského zajetí se napětí mezi oběma tábory stupňovalo až k vyloženému nepřátelství. Židé viděli v samařanech odpadlíky nejen proto, že za Jarobeáma I. se odtrhli od domu Davidova (lKr 11,26 12,20), ale že za asyrské nadvlády se promísili s různými pohanskými pronárody (2Kr 17,24-41). Ke konečné roztržce mezi oběma tábory došlo za Makabejců. „Dcery izraelské" proto nedodržovaly tak úzkostlivě předpisy Zákona, kdežto „dcera judska" volila raději smrt než poskvrnění.*“ (KKD)
- **Ostal Daniel veľký v očiach ľudu…** – mohli by sme to chápať aj vcelku „prozaicky“. Ako hovorí Gilbert Keith Chesterton: „*To, že ľudia prestali veriť v boha, neznamená, že už neveria ničomu. Naopak, veria všetkému*.“ je to zakotvenosť v realite, postavenej na Bohu, ktorá dáva človekovi aj v „normálnej“ rovine mieru zdravého rozumu a triezvej skepsy, takže nie je náchylný veriť všelijakým naivným hlúpostiam – od mýtu o „*vede–spasiteľke*“ cez mýtus o „*politikovi, ktorý nás privedie k blahobytu*“ až po mýty a povery, ukryté za rozmáhajúcim sa boomom veštíc, čarodejníc, vykladačov, mágov, ale aj TV-Shoppingu a s ním spojených „*zázračných objavov*“, ktoré vyriešia všetky problémy človeka… atď.

Bél a Drak (14,1–42)

Bél – poznámky k textu:

„Také v podání tohoto příběhu se obě řecké verze značně rozcházejí. Přidržujeme se opět Theodotionovy. Septuaginta kapitolu nadepisuje slovy: „Z proroctví Abakuka, syna Ješúova z kmene Leví", zatímco Theodotion Abakuka zmiňuje až ve v.33. Rovněž neuvádí Septuaginta ve v. l jména obou králů.

Příběh se odehrává za bezejmenného babylónského krále a Daniel je označen jako syn Abalův a kněz. V obou verzích vystupuje jako postava králi velmi blízká, takže s ním smí zasednout společně i za stůl. Titul „králův přítel" známe z doby seleukovských králů vládnoucích v Antiochii po rozpadu veleříše Alexandra Velikého.“ (KKD)

- **Bél** – „*Král je popsán jako ctitel babylónského boha Marduka uváděného často jen prostým oslovením Pán, babylónsky Bél*.“ – porov. biblické „Baal“, „Bál“ a pod.
    - „*Mužské hlavní božstvo semitských národů, zvláště Feničanů a Babyloňanů [pozdější Marduk]. Na nápisech assyrských jest označován jako kníže bohů. Možno míti za to, že byl původně zosobněním plodnosti půdy, jež byla vysvětlována působením božstva, sídlícího v zemi. Později byl ztotožňován s blahodárně působící mocí slunce. V Babylóně býval znázorňován lidskou postavou v královském rouchu. Posvátným zvířetem, zasvěceným tomuto božstvu, býval býk. V nejstarších dobách byl uctíván na pahorcích.*“ (Adolf Novotný)
- **Kráľ si uctieval** – „*Ve své funkci krále byl panovník současně i nejvyšším knězem a jeho povinností bylo pečovat o řádný chod chrámových služeb. To se v neposlední řadě týkalo zajištění povinných obětí.*“ (KKD)

HISTORICKÉ POZADIE PRÍBEHU:

„*Z jedné babylónské kroniky naopak víme, že perský král Kýros po obsazení Babylónu r. 539 př. Kr., který se mu ostatně vzdal bez boje a vítal ho jako osvoboditele, naopak Bélův (tj. Mardukův) kult obnovil v plné slávě, když byl posledním babylónským králem Nabonidem zanedbáván. Až později, když se město proti Peršanům vzbouřilo, byl r. 485 chrám zbořen, takže řecký historik Hérodotos o půl století později viděl jen sutiny. Teprve Alexandr Veliký chtěl Babylón obnovit v celé jeho někdejší slávě a udělat z něho středisko své světovládné říše, ale zemřel předčasně r. 323 právě v Babylóně.*“ (KKD)

Drak – poznámky k textu:

- **Drak (pozadie)** – „*Ze starých babylónských pečetních válečků známe vyobrazení různých bájných tvorů, o nichž si Babyloňané vyprávěli ve svých mýtech. Zvláštní místo mezi nimi zaujímal „babylónský drak", který pokojně ležel u nohou boha Marduka a jen velmi zdáli připomínal předvěkého dračího netvora Tiámatu. Tehdy „na počátku" Marduk vyzbrojený silou ostatních bohů s Tiámatou podstoupil těžký zápas, v němž netvora přemohl a z půlek jeho těla stvořil nebe a zemi. S jinými dračími podobami se setkáváme v Babylóně Nebúkadnesarovy doby jako ozdobou Ištařiny brány. Zčásti je z Babylónu převezena a dobudována v berlínském předoorientálním muzeu.*“ (KKD)
- **Drak z knihy Daniel** – „*Neznáme žádný doklad, že by Babyloňané - na rozdíl od Egypťanů - ctili nějaké tvory nebo netvory. Vyprávění je nutno chápat jako vyvrcholení Danielova boje proti modlářství. Zatímco se druzí draku klanějí, on*

takovou modloslužbu odmítl. Aby dokázal její nesmyslnost, nabídne králi, že draka úplně neozbrojen zničí. Král je na to zvědav a souhlasí.“ (KKD)

- **Prorok Habakuk** – „*Je těžko říci, jak se dostal do spojitosti s Danielem. Ten prorok, jehož slova se dochovala ve SZ ve sbírce tzv. Dvanácti (malých) proroků žil téměř jistě před r. 597 př. Kr. (a teda dávno předtým, než sa dejú udalosti s Danielom a drakom – pozn. red.), protože v jeho zvěsti není nejmenší narážky na zajetí lidu. Snad se do danielovského cyklu dostal pro svoje jméno. Někteří badatelé je totiž odvozují od asyrského jména rostliny chambaqúqú a asyrština je s babylónštinou úzce příbuzná. Navíc se jeho proroctví týká Kaldejců (Abk 1,6) a prorok sám chce stát „na svém strážném stanovišti" (2,1), aby byl připraven, až ho Hospodin povolá.*“ (KKD) – a ten ho skutočne povoláva aj keď trochu kuriozne… ☺
- **Za šticu vlasov –** „*Podobně se naopak Ezechiel dostal z Babylónu do Jeruzaléma, Ez 8,3*“ (KKD) – „*Stalo sa v šiestom roku, v šiestom mesiaci, piaty deň mesiaca, keď som sedel vo svojom dome a júdski starci sedeli predo mnou, že sa tam vzniesla nado mňa ruka Pána, Jahveho… [3] A vystrel čosi ako ruku a uchopil ma za šticu hlavy, nato ma duch zdvihol medzi nebo a zem a zaviedol ma v Božích videniach do Jeruzalema, ku vchodu vnútornej brány, …* (Eze 8:1-3 SSV)“